

Les resistències a la rebaixa de les taxes universitàries

La iniciativa legislativa popular (ILP) per a la rebaixa de les taxes universitàries és una qüestió d'interès social. Així ho posa de manifest el debat que ha suscitat la presentació de la proposta. Aquesta constatació és, per si sola, positiva perquè situa la universitat a l'agenda social, política i mediàtica. Entre les veus que s'han manifestat destaca la vehemència de la reacció contrària a abaixar els preus de les matrícules. Es tracta d'una reacció que, bàsicament, planteja arguments construïts des d'una perspectiva economicista per defensar el model de preus actual. Més enllà d'entrar a discutir aquestes argumentacions, sembla oportú ampliar el prisma de la discussió amb un abordatge integral a fi d'evitar el reduccionisme econòmic i els falsos debats.

La ILP sorgeix com a resposta a la inacció política davant l'aprovació de tres mocions al Parlament de Catalunya des del 2016 per revertir la pujada de les taxes universitàries aplicada pel govern de la Generalitat a partir del 2012. La ILP representa la culminació lògica d'un procés parlamentari que suposa un suspens al Govern pel que fa a la rendició de comptes. El principal objectiu de la ILP passa per recuperar els preus anteriors a la pujada, que va ser motivada pel context de crisi econòmica i les retallades del finançament universitari. D'entrada, doncs, el marc de discussió no és sobre el model de preus, sinó sobre la necessitat de retornar a l'escenari anterior. El fet de negar aquest escenari i centrar l'atenció en els preus actuals s'articula com una resistència que no reconeix la possibilitat de canvi. Es dona per descomptat que les taxes universitàries a Catalunya s'han de mantenir a la banda alta de la forquilla de preus públics que preveu la llei

MARGARITA ARBOIX

RECTORA DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

orgànica d'universitats (LOU) per tal de cobrir els costos de l'ensenyament universitari. Però cal recordar dues qüestions: amb l'última modificació de la LOU el 2018, la forquilla per als estudis de grau preveu des de la gratuïtat fins al 25%, i en la majoria de comunitats autònomes, a diferència de Catalunya, és d'entre un 12% i un 20%.

Els qui no preveuen la possibilitat de canvis que introdueix la forquilla de preus esgrimeixen els arguments típics de les resistències que justifiquen l'*statu quo* atesa la manca de recursos. La necessitat de prioritzar entre les polítiques educatives no obligatòries esdevé l'eix central d'uns arguments que dibuixen falses dicotomies entre l'aposta per l'escolarització durant l'etapa de 0-3 anys o el foment de l'educació superior. En cap cas, però, es va més lluny de la discussió sobre el preu, ja que es dona per descomptat que els recursos són escassos. Més enllà del sistema de taxes, el debat de fons passa per plantejar l'accés a tots els

cicles de formació com un dret dins l'estat del benestar i una garantia per avançar en termes d'equitat social. Limitar la discussió als preus, les taxes i les bonificacions és quedar-se atrapat en un debat econòmic que no permet incorporar la perspectiva de la inversió social en l'abordatge de les polítiques públiques. L'aposta pels serveis públics (educació i salut) no és una despesa sinó una inversió de futur per a qualsevol societat que es vol democràtica, igualitària i justa, i és també un repte de progrés per als governs que desitgen el desenvolupament integral de la seva ciutadania i de la seva societat.

Finalment, entrant en el marc de discussió plantejat per les veus contràries a la ILP, cal recordar que les universitats catalanes han d'afrontar, amb ingressos propis, la diferència entre el descompte en les matrícules dels estudiants becats pel ministeri (que aplica el 15% de la forquilla) i el preu marcat pel decret de preus de la Generalitat (que es manté al 25%), la qual cosa representa al voltant del 40% de la matrícula. Per aquesta raó, la reducció de taxes i preus públics no pot perjudicar encara més les universitats i ha d'anar acompanyada d'una millora substancial del finançament públic de les universitats. Tal com van reclamar l'octubre del 2016 els rectors i rectora de les universitats públiques catalanes al govern de la Generalitat, cal un model de finançament estable que asseguri la suficiència econòmica de les universitats perquè puguin complir les seves missions de formació, de recerca científica, de transferència de coneixements i de compromís social, i per assolir en un termini no gaire llarg el finançament mitjà dels països de l'OCDE. Actualment, el finançament del sistema universitari públic català se situa al 0,88% del PIB, mentre que la mitjana dels països de l'OCDE és de l'1,22%.

Cal un model de finançament estable que asseguri la suficiència econòmica de les universitats